

Szeląg Zakonu Krzyżackiego

Szeląg jako jednostkę monetarną równą 12 denarom, wprowadził w zakonie krzyżackim, w ramach drugiej reformy monetarnej, wielki mistrz Winnych von Kniprode ok. 1380 r. Były to jedne z najwcześniejszych w Europie realizacje tego rodzaju monet. Wybijane były w mennicach zakonu w Toruniu, od 1394 r. również w Gdańsku, okresowo na początku XV w. i ok. 1454-1457 r. także w Malborku oraz po wcieleniu tych miast do Polski, w Królewcu. Siła nabywcza szelągów

krzyżackich zmieniała się na przestrzeni czasu, ale zgodnie z zapisami z rachunków dworu wielkiego mistrza, przykładowo w 1408 r. za 15 gęsi trzeba było zapłacić 20 szelągów, za świnie w 1403 r. 37,5 szeląga, w 1407 r. za 6 par rękawiczek 60 szelągów, a za 5 par spodni w 1399 r. 202,5 szeląga. Ustalony w 1380 r. schemat wyglądu szeląga krzyżackiego, z niewielkimi zmianami, stosowany był przez mennice zakonu aż do końca XV w. Na rewersie monety, w polu umieszczana była tarcza zakonu, a w otoku legenda: „MONETA*DNORVM*PRVSCIE” („Moneta panów Prus”). W polu awersu szeląga natomiast, umieszczana była tarcza mistrzowska oraz dookoła zapisane w otoku imię i liczba wielkiego mistrza zakonu, za panowania, którego dany szeląg został wybity. Kolejna liczba wielkiego mistrza wybijana na szelągach krzyżackich, w niektórych przypadkach różni się od faktycznie przypisywanej im liczby według chronologii przejmowania władzy w zakonie ponieważ liczona była właśnie od czasów Winrycha von Kniprode. W związku z tym, np. na szelągach emitowanych za czasów Konrada Zöllnera von Rotenstein, w napisie dookoła określany jest on jako pierwszy, pomimo, że faktycznie był trzecim wielkim mistrzem w historii zakonu o tym imieniu. Prezentowana moneta na awersie, w polu zawiera tarczę mistrzowską wielkiego mistrza zakonu krzyżackiego Winrycha von Kniprode, który pełnił ten urząd w latach 1351-1382. W otoku awersu natomiast umieszczony jest napis: „MAGISTER*WYNRICVS*PRIMVS”. Na rewersie monety zgodnie ze stosowanym wzorem umieszczona jest w polu tarcza zakonu, a w otoku napis: „MONETA*DNORVM*PRVSCIE” . Literatura: M. Gumowski, „Dzieje mennicy toruńskiej”, Toruń 1961 R. Kiersznowski, „Wstęp do Numizmatyki polskiej wieków średnich”, Warszawa 1964 A. Mikołajczyk, „Leksykon Numizmatyczny”, Warszawa 1994 Zrealizowano we współpracy z Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku Prawa do wizerunków cyfrowych: Domena publiczna - <https://creativecommons.org/publicdomain/mark/1.0/deed.pl>